

GAZETA TRANSILVANIEI

Abonamentul: pentru *Amstro-Ungaria* pe un an 24 cor.; pe 1/2 an 12 cor.; pe 3 luni 6 cor., pentru *România* şi *streindate* pe un an 40 lei; pe 1/2 an 20 lei.

ZIAR POLITIC NAŢIONAL.

Apare seara, în fiecare zi de lucru.

Redacţia şi administraţia: Strada Prundului Nr. 15.

Inseratele se primesc la administraţie. Preţul după tariful şi învechit
Manuscrisele nu se înapoiază. TELEFON Nr. 226.

Testamentul Reginei Elisabeta.

Sâmbătă a fost deschis testamentul reginei Elisabeta, care e datat din 11 Oct. 1914 şi redactat la Curtea de Argeş. Testamentul, care dispune ca toată averea Reginei să fie folosită pentru scopuri de binefacere, e introdus cu următoarele cuvinte:

„Având aproape 71 ani, socotesc că a sosit vremea să iau cele din urmă măsuri. De când, călăuzită de voinţa cerului, am călcat pământul acestei ţări, m-am străduit să fac binele, să sădesc în inimă-mi caritatea, să încurajez frumosul. Mulţumită generozităţii marelui meu soţ şi însuşirilor sufleteşti ale iubitelui meu popor, am satisfacţiunea de-a vedea propagând o sumă de instituţiuni, menite să susţină sufletele şi să ajute materialmente pe cei nevoiaşi.

Domnul să binecuvinteze sforţările conducătorilor şi membrilor lor dându-le bărbăţie şi putere pentru ducerea la bun sfârşit a operei cu atât de drag începută.

Toată vremea, bunul lor mers a fost principala ţintă a gândurilor mele. Ţin şi cu această ocaziune să le dau o dovadă de viul interes pe care totdeauna l-am purtat pentru ele...”

Urmează hotărârile cu privire la distribuţia celor 3 milioane lei, lăsaute Reginei Elisabeta de fericitul ei soţ.

Din 1 milion lei se va înfiinţa un fond numit „Fondul Reginei”, din care se vor da anual două burse de câte 3000 lei la doi artişti români pentru perfecţionarea lor în străinătate, iar 10.000 lei anual se vor întrebuiţa pentru măritarea a două fete sărmene.

500.000 lei vor constitui un fond din venitul cărui se va înzestra o fată de ofiţer din armata română, care n-ar avea zestrea regimentară.

100.000 lei se dau institutului Sordilor de caritate Regina Elisabeta. Aşilul de orbi „Regina Elisabeta” va primi 100.000 lei.

Câte 50.000 lei vor primi societăţile: Societatea profilaxia tuberculozei, „Limani”, „Policlina Regina Elisabeta”, „Pâinea zilnică” şi „Munca”.

Câte 25.000 lei vor primi societăţile „Obolul”, „Furnica”, „Tibişoiul” şi „Teatruca”.

Ministerului agriculturii se dau 300.000 lei pentru întreţinerea unei şcoli de grădinarie, pomicultură şi sericultură la Curtea de Argeş pentru fiii de ţărani, care să le îngăduie a-şi agonişa pâinea zilnică prin grădinarie, in-

lăturând în acest fel treptat elementele streine

Sunt apoi mai multe legate speciale împărţite personalului Curţii.

Testamentul se termină cu următoarele cuvinte:

Sfârşind înalt rugi fierbinţi către cel atotputernic, să aducă asupra scumpei mele Români toate binecuvântările, pe cari sufletul iubitor al Reginei Sale, le-a dorit pentru ea; să-i lumineze cărările, pregătindu-i un viitor vrednic de însuşirile sufleteşti ale poporului blând şi bun, care o locuieşte.

Carmen Sylva.

De Emil Isac.

„Şi fluerul a căzut din mâinile amorţite ale lui Pan, pădurea a început să vuiscă. Stelele cădeau de pe cer ca fluturi de argint, abisul pucios îşi descărca uriaşa revoltă şi balaurul infuriat sbura după Mizele palide...”

Un cântec s-a stins, o liră îşi rupe coardele, o viaţă dispăre în infinit.

Regina cântecilor, pe a cărei liră plângeau dureri de mamă şi dureri româneşti în simfonie grandioasă, ca o putere elementară şi totuşi duioasă — Cântecul pădurei a adormit. Izvoarele nu mai murmură durerea lor agitată, freacăţul frunzelor nu adoarme pe Ileana Consinzeana şi pe Vârful cu dor a început să cobească buhna...

Regina poetă a adormit pentru totdeauna. Purta povara vieţii ca pe-o grea straiţă, ş-a risipit comorile pe cărările lumii: lacrimi de mamă, lacrimi de femeie, mărgăritare ale poeziei... Carmen Sylva a trăit viaţa tuturor martirilor frumosului etern: fiecare pagină scrisă din sufletul ei a fost botezată cu botezul lacrimilor. A suferit nu numai ca mama unei fecioare, ci ca mama tuturor Românilor şi adâncile bătrâneţe i-au furat azurul din ochi, oh, era atât de tristă privirea Reginei-mame, care trebuia să simtă ceea ce nu mai poate vedea: înflorirea unui neam.

Şi moartea o smulge din mijlocul nostru când sufletul ei mare ar fi putut trezi în sufletul milioanei de Români aceleaşi dureri măreţe, care oţelise voinţa, înăbuşese regretul şi duc visul la împlinire... după savantul-Vodă, să duce

gingaşa Crăiţă. Regină nu numai a tronului, ci Regină şi în biserica luminei, altarul ei a fost o inimă de mamă. Putea să cerşească în genunchiarea umilă a slugitorilor ei, să-şi ascundă în hermină faţa de plânsul viforului şi să privească din scaun aurit la ranele sângeroase ale flămânţilor — putea să rămână de parte de glasul suferinţelor, străină de plânsul copiilor, neatinsă de oftatul mamelor şi al orbilor... Şi a fost mai bună mamă, decât Regină. A văzut suferinţa, cum alte Regine privesc în bal danţul frezonilor, a simţit durerea, ce mistuieşte inima şi striveşte tinereţile, în sdrănele cerşitorilor a înţeles povara unui cri-pou de mătăsu şi Regina, Carmen Sylva, a iubit mai tare viaţa decât ceremonialile curţilor regale. Regina a fost mama celor părăsiţi şi poveştile lui Peleş au izvorit din sufletul mamei... *Gândurile Reginei* au fost confesiunile unui suflet de martir, produsele unui intelect superior şi trecut prin focul suferinţei. Regina nu să gândească la statuete de ceară ale convenţionalismului şi nu i să înmuia ochii de lacrimi văzând suferinţa închipuită a celor fericiţi şi bogăţi... Pe *Carmen Sylva* au înduioşat-o simbolurile vieţii. Într'un orfan nu vedea un părăsit, ci o consecinţă a structurii de tiranie socială. Streină de baştină vine cu *Cântecul Binului* pe buze şi scrie:

„Dâmboviţa apă dulce...”
Aduce în imagine pe Wo than, ca să-l uite pentru Ionel... Şi câtă depărtare dela *Lieder einer Einsamen*... până la *Poveştile Peleşului!*

Critica literară a pus locul Carmen Sylvei între Leconte de Lisle şi Jean Richepin. Angusta suverană a României era o poetă a durerei, o poetă de „maternită” mai bogată în sentimente decât Annie Vivanti şi înzestrată cu o cultură desăvârşită. Primele ei încercări literare (*La vie de mon frere Othon*, — *Schlimme Geschichte*) — sânt scrise supt inspiraţie naturalismului german inspirate în mare parte de poveştile lui Hauff şi Grimm, doar arare-ori înzestrate cu o intuiţie proprie zisă. Buna Carmen Sylvei prietesa Wilhelmina, traducătoarea lui Geilert şi amica lui Wieland a influenţat vădit asupra dezvoltării poetice a tinerei

princese de Wied. Unchiul ei prinţul Maximilian era un explorator celebru şi rapoartele sale ştiinţifice ilustrate de Schirmer sunt şi astăzi izvoare de ştiinţă naturală.

Este însă cu totul magnifică schimbarea sufletească a Reginei îndată ce aceasta din mediul familiar ajunge în aerul „suferinţelor latine”. Bogăţia cântecilor româneşti deşteaptă interesul Reginei pentru frumuseţile doinei. Şi din *mănuşa de fier* a prusiacismului rigid scapă pasărea cântecilor româneşti. Regina publică *Poveştile Peleşului*. Poveştile aceste sunt poate cele mai frumoase pagini din opera Carmen Sylvei, căci în ele s-au conservat tradiţiile neamului românesc cu o artă superioară.

Stăruesc îndeosebi asupra acestui pasagiu, căci eu văd mărirea operei Reginei Elisabeta chiar în puterea magnetică a basmelor româneşti de-a atrage atenţia unui artist adevărat asupra marilor comori ce le posedă. Şi pentru cultura românească literatura Carmen Sylvei a avut darul propagandei stăruitoare, de-a lumina interesul european faţă cu stăruinţele culturale ale neamului românesc. Operele Carmen Sylvei au ajuns cunoscute şi fără colaborarea Mitei Kremnitz. În *der Irre, Anna Boleyn, Astra* şi *Aus Zwei Welten* romanele scrise în colaborare cu scriitoarea germană nu sunt cele mai reuşite creaţii ale talentului Carmen Sylvei. Şi poate nici cu *Penatenwinkel* nici cu piesa jucată la Hofburg Theater din Viena Carmen Sylva nu a vrut să câştige lauri.

Ne putem opri însă cu drept cuvânt la opera mare şi strălucită a sufletului de mamă: *Pensées d'un Reine* (Gândurile unei Regine) careia *Academia Franceză* i-a conferit premiul Botta şi medalia de onoare. Raportul operei l-a făcut Camille Doucet, care comentează foarte elogios cartea Reginei. „Sânt paginile suferinţei de mamă, sânt paginile unui delicat şi fin sensibilitism, care nu vrea decât să consoleze şi să liniştească.”

„In aceasta oară sfântă în miez de noapte, în care aruncăm privirea sufletului mai întâiu peste un an încheiat şi apoi căutăm în taina viitorului, în necunoscut, să ne punem trei întrebări serioase, la cari numai faptele noastre pot să dea răspuns:

»Avem tărie sufletească?
»Putem purta pe cei nepu-tincioşi?

»Aflăm desfătare în noi înşine? Avem destulă tărie sufletească? Că însemnează a fi tare? Să cercetăm în adâncul sufletului nostru şi să ne întrebăm!

»Căci dacă în vreme de un an întreg am împlinit din dragul inimii o datorie uşoară, fără a fi jertfit ceva din al nostru, fără a îndura lipsuri, fără a fi supuşi ispitelor: aceasta nu însemnează a fi tare.

»Când am fost dăraţi cu un trup sănătos, cu o inimă veselă, când n-am fost siliţi să răbdăm patimi pentru a fi răbdători, când n-am îndurat dureri şi oboseli: atunci nu ne putem mândri că am avut tărie sufletească.

»Dacă ne-am înlesnit lucrarea, întorcând privirea dela greutate şi neplăceri, dacă în faptele noastre am umblat după câştig şi traiu tihnit, iarăş n-am avut tărie.

»A fi tare: însemnează a împlini cu credinţă şi cu stăruinţă lucrarea începută, chiar şi atunci, când împlinirea datoriei noastre nu ne înveseleşte, când nimeni nu ne dă mână de ajutor, când nu sântem îmbărbătaţi ori mângăiaţi prin laude.

»A fi tare: însemnează a nu vorbi de jertfe şi de lipsuri, a nu ne aduce aminte de dănele când voim să ajutăm pe alţii şi să săvârşim binele.”

Etica profund omenească a Carmen Sylvei este înrudită cu concepţia umanistă a lui Smiles şi Fénelon. Cavintele unei Regine par a fi cuvinte sufleteşti, căci o crotesc suferinţa altora şi încearcă să picure nădejde în sufletul celor obidiţi. Şi opera este în consonanţă cu viaţa Carmen Sylvei. *Căstul din Peleş* a fost relativ numai prin luxul lui o clădire mai impozantă decât *Vatra luminoasă*, căci sufletul le lumina pe ambele clădiri. Şi cenaclul idealist, care a format o bună parte a culturii muzicale româneşti începând dela Aurelia Cionca şi până la Gheorghe Eneşcu a ştiut să concentreze individualităţi literare ca din lucrarea lor să răsară o mişcare culturală ce în-tre-tre normele unui levantism dilutant. Fiecare scriitor român cunoaşte dragostea Carmen Sylvei faţă cu mişcarea literară dela noi

Carmen Sylva.

Din cugetările unei Regine.

Tuturor muritorilor li-se îngăduie să se opere cu graţiu, ba şi cu condeiul. Numai dela Suverani se cere să fie ca Dumnezeu, care primeşte să fie batjocorit fără să zică nimic.

Omul este ca o vioară. Numai când i se rupe cea din urmă coardă, rămâne a fi o bucată de lemn.

Femeia căreia-i place, lumea, cu greu rămâne nevasta bărbatului său.

Amorezatul face ca straiţul: crede că nimeni nu-l vede de oarece el nu vede pe alţii.

O casă fără copii este ca un clopot fără limbă. Frumos ar fi sunetului de doarme, de-or mai fi ceva ca să-l deştepte.

O nenorocire mare înaltă chiar şi pe o flintă de rând.

Când de mult eşti înlăncat de bu-

curie, n'o mai doreşti, şi dacă ea îţi bate la uşă, deschiţi tremurând de frică ca să nu fie dure: ea ascunsă sub hainele ei.

Pe lume e numai e fericire: Să-ţi faci datoria. Numai o mângâiere: să lucrezi fără preget. Numai o plăcere: să preţuieşti ce e frumos.

Nici darurile firei, nici prietiniile, nici iubirile, nici căsătoria, nici avuţia, nimic nu ne irtă lumea. Abia moartea ne-o irtă şi uneori nici aceea.

Peril cei albi sunt talazurile spumegate ce încărungesc marea în urma furtunei.

Regina Elisaveta.

Regina Elisaveta nu se poate să moară — aşa imi închipuiesc.

Povestitoarea de basme era înăşi o apariţie ca din poveşti. Am văzut-o adesea, dar în minte mi-a rămas întipărită aşa cum o văzusem pentru întâia dată, ca copil.

Veni să viziteze biserica şi şcoala protestantă din Constanţa. Înaltă, învestmântată toată în alb, purtând o

ha'nă largă de mătăsu, un văl bogat, ce-i cădea pe umeri, — farmecul ce se desprindea din întreaga ei făptură era aşa de puternic înalt, cu mersul ei măreţ, cu capul măreţ, uşor dat pe spate, cu faţa trandafirie încadrată de un păr argintiu, des şi lucios, ce contrasta izbitor cu vioiciunea privirii şi cu surâsul ei tână şi înaripat, — în închipuirea, mea de copil o socoteam drept o fiinţă azeva.

Iar când păşi în sală, în mijlocul elevilor şi acestora, grăbite, aruncară fiori în calea ei. Regina le opri şi le spuse blând: »Feteţilor nu svăriţi gingaşele fiori; e păcat să le calce. Daţi-mi-le mie... şi litişse amândouă mâinile şi luă răzând florile, ce i-le în-tindeau, cu aficioane, copilele; le mulţumi pe rând şi le mângăia uşor creştetul capului.

Iubea copiii; dar privirea plină de dragoste ce o avea totdeauna pentru dânsii era uneori întinată de umbra fugitivă a unei păreri de rău. Regina Elisaveta nu a putut uita niciodată pierderea unei odrasle.

Şi a mai avut încă multe dureri.

A trebuit să împartă cu tovarăşul de viaţă suferinţele vremurilor vijelioase dela începutul domniei; a suferit şi Ea loviturile numeroase îndrep-

tate împotriva Omului Mare, pe care mulţi nu au vrut sau n'au avut putinţa să-l înţeleagă şi a cărui înălţime sufletească poate singură Ea a bănuit o; a mai trebuit să lupte a în întregi, de parte de ţară, departe de al ei, cu o boală grea şi înduioşată.

Şi Regina Elisaveta a luptat mereu şi nu s'a descurajat. S'a ridicat deasupra suferinţelor şi necazurilor vieţii de toate zilele şi a trăit în atmosferă curată a unei lumi ideale. A murat mult, a făcut mult bine şi a în-văţat — să răză.

Rădă mult Regina Elisaveta şi răzui li era vesel şi nepăsător. Seninătatea-i augustă însă nu era nepăsare, ci numai biruinţa asupra suferinţei. Şi-a lăsat în inimă durerile ei, dar şi-a deschis larg inima pentru durerile altora. Fu *Mama Răniţilor* nu numai în timpul Războiului pentru Neaţărnare, nu numai pentru *ostaii* Ţarei, ci şi pentru *răniţii* vieţii.

Bunătatea-i fu fără margini. În serviciul omenilor şi-a pus a-verea ei, şi — ceea ce e mai mult — inima ei mare şi inteligenţa-i luminoasă. Nu a uitat Răniţii şi pădurile lui — şi cum ar fi putut uita tărămurile unde a copilărit? — dar a iubit ţara, a cărei regină deveni, a îndrăgit poporul, căruia li fu Mamă şi l-a preţuit; s'a stră-

duit să-l cunoască şi să-l înţeleagă; i-a împrumutat dătinile strămoşei şi chiar portul pitoresc; a ascultat în munţi şi văi duioasa doină; a lăsat să l-se povestiască basmele lui minunate, le-a prelucrat cu măiestrie şi le-a răspândit apoi în lumea largă, ca să facă cunoscute străinătăţii viaga şi poezia tână-rului suflet românesc. Şi aşa cum a iubit Ea poporul, aşa a iubit-o poporul pe Ea.

Der poporul, el se suferă, se face, ce iubeşte şi ce crede fără a cerceta, în domnul pus de lege: nu a iubit într-ansa numai pe Regina Ţarei, ci pe Ma-ma lui.

Şi cum să înţeleagă acum că Ea s'a sfârşit?

Parcă imi vine a crede, că poporul, care a iubit-o atât, nu va pricepe niciodată, că buca lui mamă a murit; ci, întocmai ca despre Frederic Barbarossa se va răspândi şonul că *a adormit* numai şi că spusa despre moartea ei, e un bas n.

Şi e un bas n!
Regina a murit; dar Mama Răni-ţilor, Carmen Sylva, trăieşte...

S. S. W.

și străinătate. *Carmen Sylva* a o-crotit nu numai pe cei obișniți, ci interesul ei artistic s'a revărsat prodigios pe toate manifestările spiritului românesc. Pentru noi, Transilvănenii Regina Elisabeta a-vea o dragoste deosebită. Ne aducem cu toții aminte de cuvintele magice, scrise la jubileul „Familiei“:

„Nu trebuie hotare mari, ci inimii mari“.

Și cu oătă iubire a știut să se bucore de opera poezilor români din Transilvania!

Prin ajutorul doamnălor de Stakelberg, Mite Kremnitz, Blanche Roosevelt, W. Monod, prin concursul lui Pierre Loti (L'Exilée) Felix Salles, Eim. Haraucourt, general Bengescu — cuvântul Carmen Sylvei a pătruns în lumea întreagă. Pacifismul ei din „Daily News“ (Halte! Qui vive? Calafat.. Pablo Domenech...) a întrecut pe al Albertei de Puttkammer. Intellectul ei superior a putut deștepta interesul lumii civilizate pentru cauza românească. Marile cotidiene mondiale au fost umplute de minunatele sale aprecieri făcute neamului românesc, care din coroana de oțel a reușit să facă o cunună de lauri pe-o fructe gânditoare de poetă mare...

Evangeliarul din „Curtea de Argeș“ a fost biblia durerii feminine. Și din suferințele Reginei s'a cristalizat o poezie nouă și biruitoare: versul românesc, doina valahă, a ajuns patronată de Academiile apunului...

Este atât de fecundă viața Carmen Sylvei și opera Ei este atât de mare și bogată, încât a o caracteriza în întregime ar întrece limitele unui studiu estetic.

Pentru Românii de pretutindeni viața și opera Carmen Sylvei va fi totdeauna un memento al adevăratei meniri a unei Regine. Dacă toate Reginele ar fi totodată și patroanele bunelor și frumoaselor însușiri naționale, dacă toate tronurile ar ști să intruchipeze idealul cultural al unui neam cum era tronul Carmen Sylvei — man-tana de hermină ce acopere umerii Reginelor și sceptrul de aur n'ar însemna mai mult decât crinul în mâna lui Hristos: iubirea de-apropie-lui tău, iubirea eternă și biruitoare.

Sufletele tuturor Românilor să unesc astăzi într'un imn de durere și în ochii tuturor strălucesc lacrimi. Carmen Sylva a fost Regina Românilor.

Exportul de cereale și făină al României în anii 1915 și 1914. Conform unor cifre provizorii, publicate de Direcția statistică generală a ministeriului de finanțe din București, România a avut în anii 1915 și 1914 următorul export de cereale și făină:

	Tone 1915.	Tone 1914.
Grâu . . .	28,045	357,262
Săcoră . . .	10,885	30,775
Porumb . . .	451,403	1,061,720
Orz . . .	149,203	201,594
Ovăz . . .	33,774	102,053
Mei . . .	6,887	3,326
Rapiță . . .	7,642	18,577
Total	691,929	1,955,387

Cifrele de mai sus sunt din cele mai elocvente. Ele arată repercursia ce a avut războiul european asupra exportului României. În decursul anului 1915 nu s'a exportat decât 69,192 vagoane, față de 1 mil. 195,533 vagoane în 1914. O scădere de 116,345 vagoane, adică de peste 64 la sută. Mai menționăm că exportul de cereale în 1915 a fost de 280,989 vagoane, iar în 1914 de 284,153 vagoane.

Făină și derivate s'au exportat în întregul an 1915 10,815 vagoane, față de 10,414 vagoane în 1914. Scăderea este mică de tot numai de 90 vagoane. Aceasta se datorește marelui creșterii, a exportului de țărțe, — o creștere de 2558 vagoane, peste 100 la sută, — a compensat scăderea exportului de făină. În 1915 a avut România un export 20,169 vagoane făină și iar în 1914 de 12,745 vagoane.

Pregătire culturală și economică.

I.
București, Februarie 1916.

În seria problemelor economice și culturale care se desvoltă de la tribuna „Cereului de studii“ al partidului național-liberal, a urmat o conferință ținută zilele trecute de d. profesor Gh. Arghirescu care a vorbit despre „Ce a făcut școala română pentru pregătirea noastră culturală și națională“.

În afară de partea istorică și documentară, d. Arghirescu, care a mai cercetat diferite probleme școlare, a insistat cu deosebire asupra rezultatelor practice obținute în învățământul nostru.

Asupra învățământului rural întemeiat de „omul școlii“ regretatul Sp. C. Haret, d. Arghirescu face următoarele constatări:

Haret pleacă de la o concepție înaltă, urmărită cu energie, fără săbi-cuine ori greșeli, a reușit să ne dea un învățământ rural. Rezultatele acestuia se pot traduce mai ușor în cifre. În 1895—96 aveam 207 școli rurale cu 3878 învățători și 198,537 școlari; în 1911—12, aveam 4723 școli cu 8180 învățători și 528,035 elevi. Școlile rurale, cădeau în 1897 un număr de 6880 absolvenți, în 1913—14, acest număr e de 42,828.

Învățământul urban ajunsese la echilibrul pe care-l păstrează astăzi; în 1898—99, erau 1377 institutori cu 71,951 elevi și 8763 absolvenți; în 1911—12, erau 1416 institutori cu 83,171 elevi și 11,400 absolvenți.

Rezultatele devin mai evidente în numerile ștuturilor de carte.

În 1899 erau 670,107 sau 30 la sută din populația bărbătească peste 7 ani și 174,586 sau 8 la sută din cea femească. În 1912 s'au găsit 1,442,625 sau 54 la sută din bărbații de la 8 ani în sus și 538,412 femei, sau 22 la sută. În total creșterea e de 1,127,354, ștutori de carte în 13 ani, sau în mijlociu câte 90,000 pe an.

Parlamentul actual, în discuția reformei electorale, se poate sprijini pe mai mult de 90,000 ștutori de carte anual.

În activitatea extrășcolară a învățătorilor, rezultatele sunt tot așa de îmbucurătoare. După o anchetă recentă a Casei școlarelor, la care au răspuns 3067 învățători, 1795 sunt în Bănele Populare, 595 în obștii sătești, 472 în societăți cooperative, 208 au făcut grădini școlare, 778 au ținuturi de experiențe, 488 fac apicultură, 113 au îngrjiți băile, 11 infirmerii, 349 farmacia comunei, 76 au condus colonii școlare, 362 cantine, 59 au format ateneuri, 2345 au luat parte la cercuri culturale, 380 școlări școlare, 1117 coruri bisericesti, 1500 teatre școlare, 186 muzeeuri, 1158 bibliotecă, 189 tipografii ori librării, 154 asociații școlare, 439 au scrisori pentru popor. Haret a organizat serbări solemne la zile mari și locuri sfinte: Războeni, Proboata, Călugăreni, Buzăgești, etc.; introduce în scoală tablouri istorice, tipărite pentru școlile tablouri vitezilor căsuți în războiul independenței.

Rezultatul acestei activități explică avântul extraordinar al țărânilor în 1913 care a provocat baterea unei medali și mișcarea întreprinsă de cel mai mare partid politic, pentru revizuirea Constituției.

În vîltoarea războiului, învățătorii vor contribui în mod neașteptat pentru în-tărirea armatei noastre. Peste 2000 de sublocotenenți au putut fi aleși dintre aceste elemente culte, ieșite de la țară și cari prin profesie și educația în școală sunt însușiți de un înalt ideal. Ei vor întări solidaritatea între soldații și ofițerii de carieră. Ei vor ști, cum fac și ei elevii lor, să transmită direct soldaților mândria rasei, idealul național și jînta finală a luptei.

Rezultatele ei în armată pot fi tot așa de mari ca și în activitatea extra-școlară, unde virtuțile lor au întrecut chiar așteptările marelui lor protector, Haret.

Cei cari au plecat să ducă limba română în Dobrogea-Nouă, au făcut minuni de entuziasm și curaj. Grație lor, azi aproape 20.000 de copii, învățați românește și cântăcele noastre naționale, și vitejești răsună până în colțurile cele mai depărtate ale Cadrilaterului.

Sămânța sfântă de ideal național, pe care Lasăr a adus-o acum o sută de ani, a înclțit și a produs un

arbore frumos și mare cu rădăcini viguroase, florile lui, roadele, literatura și știnta, își trag seva din adâncurile întregului neam românesc.

Presă franceză și pacea.

Din Geneva se anunță: Profesorul Aulard dela Sorbonne publică în „Le Journal“ un interesant articol în care conchide, că e de datoria Puterilor Centrale, ca ele să ceară pace dela împătrita înțelegere.

Totuși opinia publică — adaugă Aulard — nu trebuie să nutrească speranțe, că Germania va putea fi zdrobită așa de ușor după cum se credea.

Intometarea și ruina financiară a Germaniei sunt lucruri cari nu pot fi realizate, ori-care ar fi mijloacele pe cari le-ar întrebuița aliații. Viitorul Franței nu trebuie să se bazeze pe speranțe cari pot fi spulberate și cari în afară de o vorbărie nesfârșită și de fraze frumoase nu aduc nici un folos țării.

Premierul Angliei Asquith, oricât ar spune că Puterile Centrale vor fi silite să ceară pace, totuși, Franța și aliații ei trebuie să dea ele ocazia ca această pace să poată fi cerută.

Nu ne face nici o bucurie — spune Aulard — să însirăm succesele militare pe cari Puterile Centrale le-au raportat.

Față însă cu ocuparea Serbiei și Muntenegrului, stăpânirea Belgiei și cucerirea teritoriilor franceze și rușești aliații noștri au un singur lucru de făcut, acela de a spune: Vrem ca pacea să fie cerută de Germania. Nu știm încă dacă într'adevăr această dorință mai poate fi realizată.

Totuși, văzând hotărârea fermă de care dau dovadă la noi și în Anglia, factorii răspunzători, trebuie să credem că ei vor ști să ne creeze o așa situație, încât să ne asigure o pace în condițiuni cari să ne fie favorabile.

Situația în Italia. Din Zürich se anunță:

În cameră a avut loc o mare discuție asupra propunerii deputatului socialist Turati, ca bugetul afacerilor de externe să nu se tracteze în ordinea propusă în ordinea de zi, ci deși luni. Ministrul-președinte Salandra, în înțelegere cu Sonnino, a răspuns, că nu e vorba să se evite o discuție cu privire la politica internațională, dar că o astfel de discuție în momentul de față e încă imposibilă și de aceea el invită Camera, ca să lase bugetul în ordinea stabilită de mai înainte. La timpul său Sonnino își va espune declarațiile sale și în orice caz Camera poate fi asigurată, că ministerul va face deja înainte declarațiuni spontane, la caz că situația ar impune aceasta. Turati a declarat, că e nemulțumit și cere să se facă votare nominală. Deputatul reform-socialist Bissolati s'a declarat contra lui Turati și a spus, că socialistii voiesc, ca contrari ai războiului, să agite poporul prin această propunere. Rezultatul votării a fost: 40 voturi pentru și 268 contra lui Turati.

Prada dela Durazzo și Verdun. Din comunicatele oficiale de ieri rezultă, că la Durazzo au fost capturate de armatele noastre 24 tunuri italiene și 11.500 puști, iar la Verdun prada în luptele din 22 Februar și până acum s'a ridicat încă cu 37 tunuri și 75 mitraliezeu totul așadar la 115 tunuri și 161 mitralieze.

Troupe italiene pe frontul vestic. Din Zürich se anunță cu datul de 4 Martie următoarele:

Zisul „Neue Zürcher Nachrichten“ anunță din izvo: competent italian, că Italia când cu negocierile avute cu Briand, și-a luat asupra-și îndatorirea, ca din trupele sale teritoriale să trimită Franței 250.000 oameni pentru servicii la spatele frontului. Oinci zece de batalioane ar fi trimise deja. În nordul acestei Franța va fi în stare să-și trimită toate trupele sale la front.

Funerariile reginei Elisabeta.

Doliul țării. — Condolențele Suveranilor.

Manifestațiunile de doliu ale țării românești din prilejul morții și a înmormântării reginei văduve Elisabeta au fost demne de respectul și iubirea poporului român față de buna sa regină, mama celor nenorociți.

În decursul zilelor de Vineri și Sâmbătă zece de mii de persoane din București și din toate județele s'au perindat înaltimea catafalocului, ascuns într-o mare de flori vii, care sălășuia rămășițele pământești ale reginei.

La serviciile religioase din palat, ținute în ambele zile au asistat pe lângă dignitarii țării, reprezentanții tuturor societăților și corporațiunilor din țară, aducând astfel un ultim omagiu defunctei Suverane.

Eri, Duminecă la 9 oare s'a oficiat un nou serviciu solemn religios la Palat, în prezența Suveranilor, a guvernului și a înalților demnitari, după care apoi rămășițele pământești au fost transportate la gara de nord între lacrimile întregii populații a capitalului. Zece de mii de oameni stăționau pe toate străzile, cari conduceau la gara de nord, dând astfel ultimul oner reginei legendare.

La ora 11 a plecat din gara de nord trenul regal, la care s'a atașat vagonul mortuar. În trenul regal au luat loc pe lângă membrii familiei regale, d-nii miniștrii, președinții Corpurilor legiuitoare și membrii Sf. Sinod. Peste 10 minute după plecarea trenului regal a plecat un al doilea tren special cu invitații.

La ora 3 după amiază a avut loc la Curtea de Argeș înmormântarea. La înmormântare a luat parte și A. S. Principesa de Wied, nepoată a M. Sale Regina Elisabeta și soția a Principelui de Wied, fost suveran al Albaniei.

Telegrame de condolență.

Dela Impăratul Wilhelm al Germaniei:

Marele cartier general. Cu o sinceră durere am primit telegrama ta cu vestea morții matusii Elisabeta. Știu că răposata Ți-a fost atât de aproape ca și o mamă și simt împresură cu tine ce pierdere ireparabilă ai îndurat. Dumnezeu să fie cu voi în aceste zile grele.

Dela mareșalul de câmp arhiducele Friderich:

Marele cartier general. Rog pe Maj. Voastră a primi adăne simțitele mele condoleanțe pentru greaua pierdere, pe care M. Voastră a încercat-o prin moartea M. S. Regine văduvă.

Dela țarul Rusiei:

Tzarskoje-Selo. Amândoi suntem profund mahniiți de moartea veneratei Regine Elisabeta.

Dela președintele Franței, Raymond Poincaré:

Dureros mișcat de știrea morții M. S. Reginei Elisabeta, rog pe Maj. Voastră și pe Maj. Sa Regina să primească espreșia profundelor mele condoleanțe.

Dela regele Belgiei Albert:

Havr. Îndurerat de moartea scumpului matusii, pe care ne-o anunțai, Elisabeta și eu mine împărtășim în mod sincer durerea ta și a familiei tale.

Telegrame au mai sosit dela regii Bavariei, Svediei, Danemarcei, Norvegiei, Württembergului, președintele Elveției, Marele duce de Baden, regina Bulgariei, ducesa văd. de Baden, din partea principelui de Hohenzollern fratele regelui României, din partea cancelarului imperial german etc.

Maj. Sa Impăratul Wilhelm al Germaniei delegase pe fiul său prințul August Wilhelm ca să fie de față la actualul înmormântării. Prințul August neprimind însă la timp telegrama, n'a mai putut pleca la București.

Frații Buxton la București. — Naționalul dă știrea că în curând vor sosi la București frații Buxton, cunoscuții propagatori englezi ai ideii unei confederațiuni a statelor balcanice, în vederea căreia de mai mulți ani ei au constituit un comitet balcanic la Londra.

Statele-Unite și Germania. Din Washington se anunță cu datul de 4 Martie următoarele:

Biroul Reuter comunică, că prin amănarea rezoluțiunilor senatorului

Gors, toate rezoluțiunile prin cari a insistat asupra unei tactice mai pacifice față de Germania, au ajuns să se resolve. Galeria senatului a fost înțesată de lume. S-au petrecut scene cum nu s'au mai văzut de când cu declararea de război contra Spaniei. Aderoșia lui Wilson cred, că și casa reprezentanților va urma probabil, mănă exemplul senatului și va sprijini pe președinte în politica sa.

SITUAȚIA pe câmpul de războiu.

Azi dimineață am primit dela biroul de presă al prim-ministrului următoarele comunicate oficiale telegrafice:

Budapesta 5 Martie. — Din marele cartier general al nostru se comunică oficial cu data de azi:

Situația e în tot locul neschimbată.

Generalul de divizie Hoyer locștiitorul șefului de stat major.

Pe frontul anglo-franco-ruso-german.

Berlin, 5 Martie. — Buletinul oficial al mareșalului cartier general german e pentru ziua de azi următorul:

Pe câmpul de operații dela vest: Spre seară dușmanul a început în diferite puncte ale frontului un foc viu. Intre Maas și Mosel artileria franceză a fost foarte activă timp îndelungat, iar din timp în timp a bombardat cu deosebire violență regiunea de la Douaumont. Luptă de infanterie nu s'a dat. Pentru a evita pierderi superflue, am evacuat eri, față cu focul de împresurare în masă al dușmanului, acel tranșeu, pe care în 23 Februarie l-am ocupat dela Francezi lângă pădurea dela Thiaville, la nord-est dela Hadonviller.

La ost și sud-ost.

În regiunea dela Illuzet Rașii din cauza focului nostru nu au putut să-și aducă la îndeplinire încercările de atac îndreptate în legătură cu exploziile lor. Ieșirile detașamentelor dușmane de claraj le-am respins și în alte puncte ale frontului.

Câmpul de operații din Balcani:

Nu s-au petrecut evenimente mai nouă.

Pentru sârmanii soldați români, cărora li s'au amputat picioare sau mâni și cari și-au pierdut lumina ochilor“.

Transport din n-rul trecut 13015 c. 21 f.

Colecto parohului gr. cat. Vas. Micușan din Frata întreprinsă între credincioșii săi în a. bisericii și al căror nume se publică precum urmează:

Pavel Negrea 4 cor. .
Trăian Florea 3 cor. .
Vas. Micușan paroh 2*60

Câte 2 cor.: Văd. Maria Pașca, văd. Ana Stolan, Maria Pioscar I. Dumitru I. Dănilă, Iacob Pilut, Vasile Corolan, Vas. Rus I. Dumitru, Iacob Pioscar I. Ștef. văd. Maria Rus I. Vas. văd. Susana Pop I. Lazar, văd. Ana Triff a fiilorului.

Câte 1 cor.: Maria Triff I. Ioan I. Ios. Nicolae Șomlea și Maria Mornea, Ilieș Pop I. Solomon, Paraschiva Pașca I. Ilieș, Ioan Tritean Dumitru Pioscar I. Pant. Ios. Moldovan și soția, Nastasia Rus I. Macarie, Nicolae Zăhan, Maria Clonțoș I. Aleș. Iacob Negrea, Iacob Șeporan, Vas. Pop I. Dum. Solomon, Șomlea, Petru Clonțoș, Nicolae Rus, Ioan Tămaș, Ioan Rus I. Dtru, Nastasia Iatic Ioan Cendru, Anica Negrea I. Ioan.

Ioan Pașca I. Dum. 80 f.
Nastasia Bălcău 60 fl.

La oltă 52 c.

La oltă 13997 c. 21f.

ȘTIRI.

— 6 Martie n. 1916.

Operele literare ale Reginei Elisabeta. Iată titlurile operelor literare ale Reginei Elisabeta, în ordinea lor cronologică: »Calea Suferinței« (Berlin 1884); »Pen-des d'une Reine« (Paris 1882) premiata de Academia franceză; »Poest-a Peleşului« (Bonn 1882); »O rugăciune« (Berlin 1883); »Doamnă Luce« (în colaborare cu Mite Kremnitz, Lipsa 1884); »Insemnări« (Berlin 1884); »De prin veacuri« (Bonn 1885); »Astră« (în colaborare cu Mite Kremnitz, Bonn 1885); »El bate« (Regensburg 1887); »Poeta de câmp« (în colaborare cu Mite Kremnitz, Bonn 1887); »In uşă« (în colaborare cu Mite Kremnitz 8 nuvele. (Bonn 1888); »Rebla Peleşului« (Bonn 1888); »Răsunare şi alte schițe« (cu Mite Kremnitz, Bonn 1888); »Debitul« (Roman, Bonn 1890); »Curaj de faimă« (continând operele dramatice Uiranda, Mărioara, Amurgul, Lisa, Vădulele Domnului Daniil, Bonn 1890); »De pe Nivola« (Bonn 1890); »Măstăruţul Manole« (Bonn 1892); »Jomnul Kämpfmann« (Bucureşti 1898); »Cuvinte fluteste« (Bonn 1890); »Poveştile unei Regine« (Bonn 1901); »Să nu te uita« (Viaţa fratelui meu Otto Nicolae Principe de Wied« (Berlin 1902); »Şapte« (Regensburg 1903); »In luna, înăm românească« (Regensburg 1904); »Zăa Rîului« (Bucureşti 1905); »Les Mois de l'ame Reine« (Paris 1906).

In versuri: »Furtună« (Bonn 1881); »Rîul meu« (1884); »Liniştea mea« (1884) şi altele dintre care cea mai mare parte au fost traduse în româneşte de Coşbuc şi St. O. Iosif.

Arhierii noştri pentru orfelinat. P. S. S. episcopul Orăşii Demetriu Radu a adresat Excelenţei Sale Metropolitanului Dr. Victor Mihályi următoarea telegramă:

Intru mărirea lui Dumnezeu pentru orfelinatul provinciei mitropolitane din Blaj ofer patruzeci mi coroane. Episcop Demetriu Radu.

P. S. S. episcopul Aradului Ioan I. Pop, împlinind zilele aceste 47 ani de când s'î în serviciul diecezei, drept primă de mulţumiri providenţei divine pentru darurile de care l-a învrednicit, a trimis pentru orfelinatul din Sibiu suma de 5000 cor.

Circulaţiunea străinilor în Braşov în luna Februarie au petrecut în Braşov următorii străini: Din Africa 1, America 5, Austria 128, Bosnia 2, Bulgaria 4, Danemarca 1, Germania 47, Grecia 2, Heiveta 17, Olanda 2, România 321, Rusia 1, Turcia 7 şi din Ungaria 986; în suma 1524. Dintre aceştia au locuit în Hotel: »Calul alb« 854 »Continental« 13, »Coroană« 240, »Curtea Ţarei Băraie« 30, »Europa« 197, »Grand« 173 în »lebe« strada »săgră« 69 »Mielul« alb 125 »Villa Kertsche« 28, »Metropole« 48, »Oraşie« 59, »Predeal« 42 şi în case private 146

Informaţiuni despre soldaţii pierduţi. »România« publică următoarea listă:

»Domnule director,
Citesc adeseori în »România«, că despre cutare soldat nu se ştie nimic, pe unde e, dară mai trageşte. Dacă mi se spune frontul, pe care a luptat soldatul (rusesc, sârbesc, italian), apoi numele de botă şi de familie, regimentul, compania şi gradul (rangul), cu care a slujit, bucuros caut prin Crucea Roşie de aici pe oriunde. Oamenii, cari se vedeau pierduţi, au fost găsiţi pe calea sa. Bucureşti, strada Escolap Nr. 5. Dr. Ioan Bilan, protopop unit.

Necrolog. Subscripţi, cu inima înfrântă, anunţă încetarea din viaţă a iubitei lor mamă soacră şi bunică Văd. Ana Dr. Loxar Petco n. Şandor prima prezidentă a Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoara şi fosta prezidentă a Reuniunii femeilor române din Arad, întâmpinată la 3 Martie 1916 în vârstă de 72 ani.

Seviciul divin funebru să va ţine Duminecă, în 5 Martie 1916 la 2 ore d. a. după ritul grec. or. rom. la domeniul neuitatului defunct, de unde rămăşiţele pământeşti se vor transporta la Arad şi vor fi aşezate spre veşnică odihnă, în cimitirul comuna de acolo, în 6 Martie a. c. la 11 oare înainte de amiază.

Veşnică şi binecuvântată fie amintirea ei. D. v. a. la 4 Martie a. n. 1916 Valer Petco consilier şi director subaltern de finanţe, Eugen Petco v. colonel şi reg. Aurelia Petco mărit. Alexandru L. Hossu, Vilma Petco mărit. Dr. Sigismund Cserey fil şi fice. Dr. Alexandru L. Hossu, Dr. Sigismund Cserey gineri. Dr. Eugen Hossu, Alexandru, Lucia, Victor, Blanka Cserey, Matilda, Sigismund, Eva nepoţi şi nepoate.

Subscripţi cu inima înfrântă de durere aducem la cunoştinţa tuturor prietenilor, amicilor şi cunoştilor că

prea iubita şi neuitata soţie, soră, cumnată şi mătuşă Maria Trif n. Dragoş preoteasă gr. cat. a trecut în celea eterne Miercuri în 1 Martie la 11 oare a. m. după un morb greu şi îndelungat în anul al 59-lea al etăţii şi al 35-lea al fericii sale căsătorii, împărtăşită fiind cu sa. taine ale muribunilor. Osemintele scumpei defuncte se vor aşeza în cimitirul de lângă biserică din loc Vineri în 3 Martie la 12 ore. Fie-i ţărâna uşoară şi memoria binecuvântată!

Ţăni, 1 Martie 1916. Ioan Trif, paroh gr. cat. soţ. Constantin Dragoş şi soţia Maria, Ioana Dragoş fraţi şi cumnate, Petru Trif şi soţia Maria, cumnat şi cumnată. Şi număroşi nepoţi.

† Locotenentul-gloţas Andrei Popa. Corpul ofiţeresc al batalionului XX de pază reg. ungar, se comunică trista veste, că locotenentul de gloate Andrei Popa a încetat din viaţă în 10 Februarie a. c. în Dumbrău în urma unei boli contractate pe câmpul de luptă. Odihnească în pace.

La masa studenţilor »V. Onişi« au contribuit: »Furtună«, casă de economii în Făgăraş, ajutor 50 K, — »Oltéana«, casă de economii în Vitea-în-ferioară, ajutor 50 K, »Casa de păstrare« din Săuca-nouă ajutor 30 K, Di Ioan Şandru, notar comunal în Vitea-în-ferioară, K. 5.

Primească marilor ei donatori sincere mulţumite. — Direcţiunea mesei studenţilor.

In jurul demisiei d-lui Stere. Din Bucureşti se anunţă: D. Duca, ministrul Instrucţiunii publice, a respins telegrafic demisia d-lui Stere rugându-l să revie la postul său, D. Stere însă printr-o nouă telegramă, persistă pe lângă ministru să-i primească demisia, care este irevocabilă. D. ministrul va lua o hotărâre după înmormântarea reginei Elisabeta. De altfel, mandatul de rector al d-lui Stere expiră la 9 Martie.

Harta Albaniei. În institutul cartografic G. Freytag & Berndt din Viena a apărut harta Albaniei în măsură 1: 600.000. Preţul 1 cor.

Omnia. Lună şi Marti: Serată Fern Andra. »Sufletul femeii« dramă în 4 acte, în rolul principal artistă celebră Fern Andra Fraţii maiore (Comedie 1 act); Pe malul Ornei (Vederea după natură); Răsunarea ca nemotografului (Comedie).

In pregătire: »Trandafirul alb«, în rolul principal cu Erna Morena şi »Sărutarea cea de moarte« cu Maria Carmi.

Apollo-Bio. Program pentru Marti şi Miercuri. »Văruşele« comedie de moravuri în 3 acte. »Micul rege«, comedie grandioasă în 4 acte. »Calul credincios«, dramă emoţionantă americană de Cow-Boy.

Joi şi Vineri: Cădetul rezervist. Proprietar: P. A. Keresztanu & Brasice & Comp. Redactor responsabil: Ioan Lucas. P. 270 număr. 1916.

Hirdetmény.

A brassói kir. törvényszék közhirrő teszi, hogy Dr. Theil Vilmos ügyvéd brassói lakos részéről az 1911. I. t. c. 733. §-ának 2. pontja alapján előterjesztett kérelem folytán az állítólag eltűnt özv. Irimie Györgyné szül. Persinár Katalin volt brassói (Románteplom utca 28) lakos holtaknyilváníttá iránt azelőtt járást a mai napon megindította és az eltűnt részére ügygondnokul Dr. Pop Traján ügyvéd brassói lakost rendelt ki.

Felhívja a kir. törvényszék az eltűnt és mindazokat, akiknek az eltűnt életbenlétéről tudomásuk van, hogy a bíróságot vagy az ügygondnokot az eltűnt életbenlétéről értesítsék, e yszersmind közöljék azokat az adatokat, amelyekből az eltűntnek életbenléte megállapítható, mert ellenkező esetben a bíróság az eltűntet a jelen hirdetmények a Budapesti Közlönyben történt harmadszori beiktatását követő naptól számított egy év letelte után bíróság holtak fogja nyilvánítani.

Brassó 1916 évi február hó 17 napján.

Elekes Andor sk. Dr. John Frigyes sk. t. elnök. Dr. Grünfeld Mór sk. A kiadományhiv. Paal Idnos, eg. hiv. tiszt.

„BUNA”

Insoţire de credit şi de depuneri în FELEAC.

Convocare.

Domnii membrii ai insoţirii de credit şi de depuneri »Buna«. se invită conform §-ului 34 din statute la a XIX-a adunare generală ordinară, care se va ţine în Feleac la 31 Martie st. n. a. c. la 2 oare după amiază în sediul insoţirii, pe lângă următorul

Program :

1. Raportul direcţiunii şi comitetului de inspecţiune.
 2. Deciziune asupra compturilor anuale şi asupra împărţirii profitului curat, precum şi darea absolutului.
 3. Alegerea alor 3 membrii în direcţiune conform §-ului 27 din statutele insoţirii.
 4. Alegerea casarului pe 3 ani conform § 40 din statutele insoţirii.
 5. Intregirea comitetului de supraveghiere cu 2 membrii.
 6. Esmiterea alor 2 membrii pentru verificarea procesului verbal al acestei adunări
- Din şedinţa direcţiunii »Buna«, insoţire de credit şi de depuneri ținută în Feleac la 20 Februarie.

Direcţiunea.

Meghivó.

A »BUNA« hitel és betét szövetkezet tag urnak az alapszabályai 34. §-a értelmében meghivatnak:

XIX-ik rendes közgyűlésre,

mely 1916 marczius hó 31-én d. u. 2 orakor Fellakon a szövetkezet helyiségében fog megtartani.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése és felügyelő bizottság az 1913 működéséről.
 2. Határozat zárszámadás illetve mérlege felet; és a tiszta nyeresvény felosztásáról.
 3. Az igazgatóság 3 tagnak megválasztása a szövetkezet 27. §-a értelmében.
 4. A pénztárnoknak 3 évre megválasztása a szövetkezet 40 §-a alapszabályai értelmében.
 5. A felügyelő bizottságnak 2 taggal való kiegészítése.
 6. A jegyzőkönyv hitelesítésére kijelölendő két tag.
- A »BUNA« hitel és betét szövetkezet megtartott igazgatósági gyűléséből Fellakon 1916 Február hó 20-án.

Az igazgatóság.

Contul Bilanşului cu 31 Decembrie 1915—Mérleg-számla 1915 december hó 3-én.

ACTIVA — VAGYON.		Cor.	fil.	PASIVA — TEHER.		Cor.	fil.
1. Cassa în număr — Pénztári készlet		630	30	1. Părţi fundamentale solvite—Befizetett üzletrészek		5040	—
2. Cambii de bancă—Bankváltok		19416	—	2. Depuneri: — Betétek : a) de ale fondului de rezervă — Tartalék alap		3694	40
3. Efecte — Értékpapírok		500	20	b) de ale fond. cultural — Művelődési-alap		246	09
				c. de ale privaţilor — Magán betétek		7195	69
				3. Reescompt—Visszlesámítás		3400	—
				4. Interese transitoare—Átmeneti kamatok		500	—
				5. Divid. neridic. — Fel nem vett oszt.		264	43
				6. Profit curat — Tiszta nyereség		205	89
						20546	50

Contul Profit şi Perderi. — Nyereség- és veszteség számla.

EŞITE — KIADAS		Cor.	fil.	ÎNTRATE — BEVÉTEL		Cor.	fil.
1. Interese la reescompt — Visszlesámítás után kamatok 312-11				1. Interese la cambii de bancă escomptate — Kamatok a kötvények és leszámitolt bankváltok u. 1347-49			
2. Int capit. la depuneri — Tőkésített takarékbetéti kamatok		342	92	2. Interese de întârziere — Késedelmi kamatok		98	3
3. Dare erarială şi comunală. — áll. és Községi ado.		660	40	3. Proviziuni — Jutalékok		394	40
4. Salare — Fizetések		240	—	4. Taxe de înscriere şi diverse — Beiratási díjak és különfélek		103	02
5. Spese diverse — Különlék kiadások		236	32				
6. Profit curat — Tiszta nyereség		205	89				
						1943	64

Feleac, la 31 Decembrie 1915.

Ştefan Todoran, m. p., Mihail Baciu, m. p.,
preşedinte. cassar.

Direcţiunea:

Sever Groze, mp., Virgil Boros, mp., Chita Iulian, mp.,
Gavrilă Pop, mp., Ioan Morari, mp.

S'a revăzut şi aflat în consonanţă cu cărţile duse în ordine deplină.

Feleac, la 20 Februar 1916.

Comitetul de reviziune:

Augustin Cherestes, mp. Ujhely Pál, mp.
Elie Gordon, m. p.

Fellak, 1915 december 31-én.

Todoran Stefan, sk., Baciu Mihály, sk.,
elnök. pénztárnok.

Az igazgatóság:

Groze Sever, sk. Boros Virgil, sk.
Chitta Gyula, sk. Papp Gábor, sk. Morari Iános, sk.

Megvizsgálatott s a teljes rendben vezetett könyvekkel összhangzásban találtak.

Felak, 1916 február hó 20-án.

A felügyelő-bizottság:

Keresztes Agoston, sk. Ujhely Pál, sk.
Gordon Eliad, sk.

Proiectul direcţiunii

pentru distribuirea profitului curat de K. 205-89.

1. Fondului de rezervă Coroane 100—
 2. La dispunerea adunării generale 105 89
- Suma Coroane 205-89

Numărul cvotelor cu finea anului 1914 au fost de 139 cu 181 cvote a = 20 kor.

In decursul anului 1915 situaţia a rămas neschimbată.

Din aceştia în decursul anului au repăşit 20 membrii cu 29 cvote.

Prin urmare cu finea anului 1915 au rămas 119 (119) cu 252 cvote a 20 coroane cvotă.

Direcţiunea.

FONDATA ÎN 1888.

TIPOGRAFIA

FONDATA ÎN 1888.

«**A. MURESIANU**»:

BRANISCE & CO

Braşov, Str. Prundului Nr. 15

Acest stabiliment este provăzut cu cele mai nouă mijloace tehnice și asortat cu tot felul de caractere de litere nouă, din cele mai moderne, în casele proprii, este pus în pozițiune de a putea executa orice comandă cu promptitudine și acurateță precum:

Cărți de știință,
Literatură și didactice.

S T A T U T E.

Foi periodice.

IMPRIMATE ARTISTICE.

Registre și imprimate

pentru toate speciile de serviciiuri.

Tarife comerciale,
industriale de hoteluri și restaurante.

C O M P T U R I,

ADRESE, CIRCULARE,

SCRISORI, COVERTE,

PREȚURI CURENTE, ȘI

D I V E R S E A N U N Ț U R I

Programe elegante.

Bilete de vizită
diferite formate.

Bilete de logodnă și nuntă

Bilete de înmormântări

Comenzile eventuale se primesc în biroul tipografiei, Braşov, Strada Prundului Nr. 15.

Comenzile din afară rugăm a se adresa tipografiei

„**A. MURESIANU**”: BRANISCE & COMP, BRAŞOV.